

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO, MAISTO ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS
ĮSTATYMO NR. IX-987 9 STRAIPSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP NR. 22-1177(2); TAIS NR. 22-8074(3))**

Nr.

Vilnius

1. Projekto rengėja – Žemės ūkio ministerija (ŽŪM).

2. Projekto tikslas – pakeisti Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo (toliau – ŽŪMŪKPI) 9 str., išbraukiant nuorodą į naikinamą Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013, nustatyti Reglamento (ES) 2021/2115 76 str. 5 dalyje numatytą taikomą pajamų netekimo dydį (20 proc.) bei papildyti ŽŪMŪKPI priedą Reglamentu (ES) 2021/2115.

3. Dabartinė situacija:

- 2020 m. spalio 15 d. Seimas priėmė ŽŪMŪKPI 2, 4, 7, 9 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymą, kuriuo sudarytos teisinės sąlygos žemės ūkio veiklos subjektams (toliau – Subjektai) steigti *žemės ūkio rizikos valdymo fondus* (toliau – Fondai) paramai gauti. Toks Fondas – savanoriška Subjektų tarpusavio pagalbos sistema, grindžiama pirmiausia Fondo narių įnašais ir skirta jų pajamų lygiui palaikyti.

- 2021 m. gruodžio 2 d. patvirtintas Reglamentas (ES) 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013. Šiame teisės akte numatyta, kad nuo 2023 m. sausio 1 d. panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos EŽŪFKP lėšomis.

- galiojančio ŽŪMŪKPI 9 str. 1 dalies 2 punkto c papunktyje yra nuoroda į naikinamą Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013, taip pat 9 str. 5 dalyje yra reglamentuotos paramos teikimo sąlygos, susijusios su žemės ūkio veiklos subjekto pajamų sumažėjimu, kuris Reglamente (ES) 2021/2115 mažinamas nuo 30 proc. (šis dydis buvo nustatytas naikinamame Reglamente (ES) Nr. 1305/2013) **iki 20 proc.**

- pagal dabartinį reglamentavimą, parama Fondo nariui, Subjektui iš valstybės biudžeto lėšų, ES fondų lėšų skiriama tik tuo atveju, kai pajamų sumažėjimas viršija 30 proc. atskiro Subjekto vidutinių metinių praėjusių trejų metų laikotarpio pajamų arba praėjusių penkerių metų laikotarpio vidutinių trejų metų pajamų, neįskaitant per tuos penkerius metus gautų didžiausių ir mažiausių pajamų sumų.

4. Projekto esmė – siūloma ŽŪMŪKPI 9 str. 1 dalies 2 punkto c papunktyje išbraukti nuorodą į naikinamą Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013, numatyti, kad teikiant paramą, pajamų sumažėjimas turi viršyti Reglamente (ES) Nr. 2021/2115 nustatytą ribą ir papildyti ŽŪMŪKPI priedą naujuoju Reglamentu (ES) 2021/2115.

Projekto nauda ir įgyvendinimo kaštai:

- priėmus Projektą bus užtikrinami teisėkūros aiškumo ir sistemiškumo principai bei sudaromos prielaidos Subjektams gauti paramą palankesnėmis sąlygomis – kompensuoti dėl rinkos veiklos sutrikdymo bei nedraudžiamų įvykių atsiradusius pajamų praradimus (ūkio pajamoms nukritus daugiau kaip 20 proc., palyginti su praėjusių 3 metų bendrųjų ūkio pajamų vidurkiu). Palankesnės nuostolių kompensavimo sąlygos leistų užtikrinti žemės ūkio veiklos stabilumą ir efektyvesnį rizikos valdymą;

- Projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės. Rizikos valdymas žemės ūkyje galės būti remiamas palankesnėmis sąlygomis ES fondų (EŽŪGF ir EŽŪFKP) lėšomis.

5. Derinimas:

- suderinta be pastabų su Finansų ministerija, atsižvelgta į Teisingumo ministerijos ir Nacionalinės mokėjimo agentūros pateiktas pastabas;
- Konkurencijos taryba, Žemės ūkio rūmai, Lietuvos žemės ūkio taryba išvadų nepateikė;
- atsižvelgiant į 2022-07-13 tarpinstituciniame pasitarime priimtus sprendimus (ir siūlymą ŽŪM „*įvertinti pastabą dėl galimybės keisti ūkininkų pajamų netekimo procentinę išraišką ne įstatymu, o atitinkamais įstatymo įgyvendinamaisiais teisės aktais (pvz., ministro įsakymu)*“), teikiamas patikslintas Projektas. ŽŪM argumentavo, kad, siekiant supaprastinti teisėkūros procesą nedidinant susijusių teisės aktų skaičiaus, siūlytų Projekte įdėti nuorodą į nuo 2023-01-01 įsigaliosiantį naująjį Reglamentą (ES) Nr. 2021/2115 (vietoj pirminiame Projekte siūlyto nurodyti keičiamo procentinio dydžio). Šis siūlymas suderintas darbo tvarka su Teisingumo ministerija.
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė patikslintam Projektui pastabų neturi.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatoms – atitinka Vyriausybės programos 145.3. papunkčio nuostatas dėl rizikos valdymo žemės ūkio sektoriuje ir siejasi su Įgyvendinimo plano 4.5.1. veiksmu „Skatinant žemės ūkio subjektus dalyvauti rizikos valdymo priemonių veikloje, užtikrinti šių priemonių (jų naudos) viešinimą, prireikus tikslinti esamus arba parengti naujus teisės aktus“.

7. Dalykinio vertinimo išvada – atsižvelgiant į tarpinstituciniame pasitarime priimtus sprendimus, siūlome patikslintą Projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje).

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Vaidas Talačka

Vaidas Talačka, tel. +37052098722; +37066842325, el. p. vaidas.talacka@lr.lt